

Forum Standaardisatie

Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

Postbus 96810
2509 JE Den Haag

www.forumstandaardisatie.nl

Van:	Forum Standaardisatie
Aan:	Nationaal Beraad via Regieraad Interconnectiviteit

2016-0000688996

De leden van het Nationaal Beraad wordt gevraagd om :

1. Kennis te nemen van de halfjaarmeting adoptie Informatie Veiligheid standaarden [bijlage A] en dit te agenderen in de eigen organisaties en waar nodig actie te ondernemen om het adoptietempo van IV-standaarden bij hun organisaties te verhogen.
Het Forum Standaardisatie kan uw organisatie desgewenst helpen met de adoptie van deze standaarden. Neem contact op via info@forumstandaardisatie.nl of telefoon 070 – 8887776.
2. In te stemmen met:
 - Opname *nieuwe versie* van SMEF (standaard voor elektronisch factureren) op de pas-toe-of-leg-uit lijst en het toekennen van de "uitstekend beheer" status.
 - Aanpassen van de Webrichtlijnen (standaard voor web toegankelijkheid) zoals die nu op de pas-toe-of-leg-uit lijst staan naar WCAG2.0 en EN301549, en het wijzigen van de status voor het onderdeel 'Principe Universeel' naar 'aanbevolen' (dat onderdeel verhuist van de pas-toe-of-leg-uit lijst naar de aanbevolen lijst).
 - Het updaten en aanvullen van de lijst met aanbevolen standaarden

Ad B1. Opname nieuwe versie van Semantisch Model eFactuur (SMeF)

Over de standaard

Het Semantisch Model eFactuur (SMeF) is een standaard voor elektronisch factureren en verbindt (sector-) specifieke e-facturatie oplossingen en standaarden middels een gemeenschappelijk semantisch factuurmodel. De standaard beschrijft welke gegevenselementen er in een elektronische factuur opgenomen dienen en kunnen worden, wat de samenhang is tussen deze elementen en wat de betekenis is van deze elementen. Dit legt de basis voor transformaties van facturen tussen verschillende uitwisselingsstandaarden uit verschillende domeinen en daardoor wordt eenduidige verwerking van facturen uit verschillende uitwisselingsstandaarden mogelijk.

Het betreft hier een nieuwe versie van de standaarden, versie 1.3 van SMeF staat al op de lijst en dient vervangen te worden voor versie 2.0. De grootste wijziging is dat SMeF 2.0 voorbereid op invoering van het Europese eInvoicing model. De Rijksoverheid maakt al gebruik van SMeF. Zij is sinds 1 januari 2011 verplicht om elektronische facturen te ontvangen via Digipoort, dat een technische implementatie bevat van SMeF.

Betrokkenen en proces

Door NEN is de standaard SMeF 2.0 aangemeld voor de lijst met open standaarden. Tijdens de intake is de standaard getoetst op criteria voor in behandelname en is een eerste inschatting gemaakt van de kansrijkheid van de procedure. Op basis van de intake is op 8 juni 2016 door het Forum besloten de aanmelding in procedure te nemen en een zogenoemde kleinere toets uit te voeren. Doordat het om een nieuwe versie van een standaard gaat die reeds op de lijst staat, wordt een kleinere toets voldoende geacht. Gedurende de toets zijn experts van NEN, TNO, OHNL, SETU, SimplerInvoicing, Energie eFactuur en Sales in de bouw bevestigd.

Advies en gevraagd besluit

Het Nationaal Beraad wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaand advies:

1. de opname van SMeF 2.0 op de lijst open standaarden met de status 'pas toe of leg uit', en
2. aan het beheer van de standaard SMeF het predicaat 'uitstekend beheerproces' te verlenen.

Geadviseerd wordt om het functioneel toepassingsgebied voor SMeF 2.0 ongewijzigd te laten, namelijk:

Voor de verzending van elektronische facturen door organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer in Nederland (waaronder overheden) en de ontvangst hiervan door overheden.

Geadviseerd wordt om het organisatorisch werkingsgebied functioneel voor SMeF 2.0 ongewijzigd te laten, namelijk:

Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

Daarnaast wordt aan gevraagd om in te stemmen met de additionele adoptieadviezen. De desbetreffende notitie kunt lezen op:

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/proceedings/FS%20161019.3B%20Forumadvies%20nieuwe%20versie%20SMeF.pdf>

Ad B2. Aanpassen van de Webrichtlijnen

Over de standaard

Sinds 2011 staat de standaard Webrichtlijnen versie 2 op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Deze standaard zorgt voor het toegankelijk maken van ICT-producten en -diensten voor mensen met een functiebeperking, bijvoorbeeld blinden en slechtzienden. Een voorbeeld van toegankelijkheid op een website is het toevoegen van beschrijvingen bij afbeeldingen. Zo kunnen bijvoorbeeld afbeeldingen in een Twittertimeline gelezen worden op basis van een begeleidende tekst. Dit zorgt ervoor dat ontoegankelijke afbeeldingen toch te 'lezen' zijn. Onderdeel van Webrichtlijnen is het 'Principe Universeel'. Deze standaard zorgt voor een structurering van de content waardoor deze duurzaam, uitwisselbaar en goed te onderhouden is, en heeft net als Webrichtlijnen een verplichtend karakter door plaatsing op de lijst met open standaarden.

Europese ontwikkelingen zorgen voor een wettelijke verplichting voor het gebruik van EN 301 549 voor het toegankelijk maken van ICT-producten en -diensten en is dus een soortgelijke standaard als de Webrichtlijnen. De Nederlandse overheid zal deze verplichting medio 2018 omzetten in een nationale wetgeving (zie verder in bijgevoegd Forumadvies de tijdslijn voor een toelichting). Omdat de wettelijke verplichting van EN 301 549 ook invloed heeft op de Webrichtlijnen-standaard is een procedure gestart om te bepalen of, en hoe, Webrichtlijnen 2.0 moet worden vervangen door EN 301 549 en welke invloed dit heeft op Principe Universeel.

Betrokkenen en proces

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft een verzoek ingediend om Webrichtlijnen 2.0 te vervangen door EN 301 549, en tevens om Principe Universeel de status aanbevolen toe te kennen. Vervolgens heeft een intake, experttoets en openbare consultatie plaatsgevonden. Gedurende de openbare consultatie zijn vier reacties ontvangen.

Tijdens de experttoetsing en de openbare consultatie is over het wijzigen van de status van 'Principe Universeel' naar de aanbevolen een verdeeld beeld ontstaan. Sommige waren voor het behouden van de status 'pas toe of leg uit', anderen voor het wijzigen van de status naar aanbevolen.

Uiteindelijk is het advies om de standaard wel te wijzigen naar de status aanbevolen. Belangrijke aandachtspunten zijn hierbij onduidelijkheid over de beschikbaarheid van budget voor de doorontwikkeling van Principe Universeel, de aansluiting van de standaard op de praktijk en het beperkte beheer. Daarnaast hebben enkele organisaties aangegeven geen aanvullende verplichting op te willen leggen. Gezien deze aandachtspunten is het advies om Principe Universeel op de lijst met aanbevolen standaarden te plaatsen.

Advies en gevraagd besluit

De keuze om Webrichtlijnen op de lijst te vervangen voor EN 301 549 en WCAG 2.0 wordt door alle experts en organisaties als gewenst ervaren. WCAG 2.0 is al onderdeel van EN 301 549, maar aangezien EN 301 549 vooral wordt gebruikt door inkopers bestaat onder diverse experts de zorg dat er voor bijvoorbeeld techneuten die met name bekend zijn met WCAG 2.0 onduidelijkheid ontstaat. Door op de lijst met open standaarden 'Digitale toegankelijkheid' op te nemen met de verwijzing naar zowel EN 301 549 als WCAG 2.0 wordt deze onduidelijkheid weggenomen en sluit de informatievoorziening aan op de juiste doelgroep. Ook zegt de omschrijving 'Digitale toegankelijkheid' meer dan EN 301 549, wat beter werkt in communicatie over de standaard.

Zodra er voor EN 301 549 meer ervaring is met en meer bekend is over de technische documentatie van de hoofdstukken 10 non-web documenten (digitale documenten die niet online worden aangeboden) en 11 non-web software (mobiele applicaties) uit de EN 301 549 kan het toepassingsgebied breder worden gemaakt, dit moet opnieuw getoetst worden. Op dit moment geven de experts de voorkeur aan het huidige toepassingsgebied.

Als functioneel toepassingsgebied voor zowel EN 301549/WCAG 2.0 als Principe Universeel wordt geadviseerd om deze conform het huidige toepassingsgebied van de Webrichtlijnen te houden.

Daarnaast wordt gevraagd om in te stemmen met de additionele adoptieadviezen. De desbetreffende notitie kunt lezen op:

https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/proceedings/FS%20161019.3C%20Forumadvies%20aanpassen%20Webrichtlijnen_0.pdf

Ad B3. Update en aanvullen van de lijst met Aanbevolen Standaarden

Over de standaard

Gezien de snelle ontwikkelingen in de ICT vergt de lijst met aanbevolen standaarden regelmatig onderhoud in de zin van aanvulling, aanpassing of opschoning van standaarden. In dit kader heeft het Forum Standaardisatie onderzoek uit laten voeren naar de standaarden met aanbevolen status die al op de lijst met open standaarden staan en naar standaarden die in aanmerking komen voor plaatsing op de lijst. Deze procedure is minder uitgebreid dan de reguliere toetsingsprocedure. Overheden zijn, in tegen stelling tot de standaarden met een verplichtend karakter, niet verplicht om de aanbevolen standaarden te gebruiken.

Betrokkenen en proces

In de periode juni 2015 – juni 2016 heeft Verdonck, Klooster en Associates (VKA) onderzoek gedaan naar de huidig opgenomen aanbevolen standaarden en naar kandidaat-standaarden voor opname op de lijst met aanbevolen standaarden. Hierbij is met name gekeken naar standaarden op het gebied van 1) internet- en beveiliging, 2) e-facturatie- en administratie en 3) documenten en (web)content.

De resultaten van deze onderzoeken zijn weergegeven in twee rapporten. Deze rapporten zijn gepubliceerd ten behoeve van een openbare consultatie. Tijdens de openbare consultatie zijn geen reacties op de rapporten ontvangen.

Advies en gevraagd besluit

Het Nationaal Beraad wordt gevraagd om in te stemmen met:

1. *Wijzigingen*¹ door te voeren bij een aantal standaarden die op de lijst met open standaarden staan, met aanbevolen status.
2. Een aantal standaarden *op te nemen*² op de lijst met open standaarden, met aanbevolen status.

Voor een toelichting zie het Forumadvies. U kunt de notitie vinden op

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/proceedings/FS%20161019.3D%20Forumadvies%20update%20lijst%20met%20aanbevolen%20standaarden.pdf>

¹ Update naar nieuwe(re) versie: ETSI TS 102 176-1, HTML, HTTP, HTTPS en HSTS, NTP, SHA-2, URI en IRI, VCF, WSDL, EI-standaarden, SQL, XMI 2.x, JSON, RDF, SLD, ISO 3166-1. Updaten van de begeleidende tekst bij de standaarden: IPsec, X509, SIP. Verwijderen van de standaarden: URL, XSLT, POP3, IPM.

² Nieuw op te nemen: SCIM, TOTP, UBL, OWL, RDFa, DCAT, XSD, WEBRTC, WebDAV, CalDAV, EPUB.

notitie

Forum Standaardisatie

www.forumstandaardisatie.nl
forumstandaardisatie@logius.nl

Bureau Forum**Standaardisatie**

gehuisvest bij Logius
Postadres
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
Bezoekadres
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

Half Jaarlijkse IV- standaardenmeting - Bijlage A1

Samenvatting

Uit de meest recente meting (augustus 2016) van 450 overheidsdomeinen op gebruik van de IV-standaarden blijkt dat, ondanks de ambitie van het Nationaal Beraad om deze standaarden versneld te adopteren, **de adoptie van de standaarden afgelopen half jaar nog niet is versneld**. Wordt de groei over het afgelopen jaar doorgezet in 2017 dat is **de gemiddelde adoptiegraag van deze standaarden eind 2017 ca. 70%**.

Gevraagde actie

Oproep aan de leden van het nationaal Beraad om actie te ondernemen om het adoptietempo van IV-standaarden bij hun organisaties te verhogen

Het Bureau Forum Standaardisatie kan uw organisatie desgewenst helpen met de adoptie van deze standaarden. Neem contact op via info@forumstandaardisatie.nl of telefoon 070 – 8887776.

Het Forum Standaardisatie geeft daarnaast aan de scores bij (de koepels of samenwerkingsverbanden van de) betrokken organisaties te willen agenderen.

Achtergrond

Sinds 2015 biedt het Platform Internet Standaarden¹ de mogelijkheid om via de website internet.nl domeinen te toetsen op het gebruik van internet- en beveiligingsstandaarden die op de 'pas toe of leg uit' lijst van Forum Standaardisatie staan. In datzelfde jaar is Forum Standaardisatie gestart met een halfjaarlijkse meting van overheidsdomeinen op het voldoen aan deze standaarden.

Die metingen hebben ertoe geleid dat het Nationaal Beraad in februari 2016 de ambitie uitsprak deze standaarden versneld te willen adopteren². Dit betekent concreet dat voor deze standaarden niet het tempo van 'pas-toe-of-leg-uit' wordt gevolgd (i.e. wachten op een volgend investeringmoment en dan de standaarden implementeren) maar dat actief wordt ingezet op implementatie van de standaarden op de korte termijn³. Voorliggende notitie bevat de resultaten van de meest recente meting van augustus 2016.

Om welke standaarden gaat het

Het Nationaal Beraad heeft bovengenoemde afspraken gemaakt met betrekking tot de volgende standaarden⁴:

- DNSSEC: Domeinnaambeveiliging
- TLS⁵ : Beveiligde verbinding
- DKIM: Anti-Phishing
- SPF: Anti-Phishing
- DMARC⁶: Anti-Phishing (rapportages)

De kosten en inspanning die een organisatie moet investeren om aan deze standaarden te voldoen zijn overzichtelijk⁷.

Om welke domeinen gaat het

Het gaat om de volgende groepen met domeinen: (152 niet-gemeenten)

- Domeinen die horen bij de deelnemers van het Nationaal Beraad
- De domeinen die horen bij voorzieningen van de Generieke Digitale Infrastructuur.
- De 25 best bezochte domeinen van Rijksoverheden (en uitvoerders)

¹ Platform Internet Standaarden is een gezamenlijk initiatief van Forum Standaardisatie, het Ministerie van Economische zaken en het Nederlandse internet gemeenschap. Zie <https://internet.nl/about/>

² <http://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal/nieuws/nationaal-beraad-wil-sneller-moderne-e.9540822.lynkx>

³ Onderdeel van deze afspraak is dat Forum Standaardisatie de voortgang van de adoptie meet en inzichtelijk maakt. Om die reden is de halfjaarlijkse meting, vanaf dit jaar, onder andere onderdeel van de komende Monitor Open Standaarden 2016.

⁴ Zie: https://www.forumstandaardisatie.nl/lijst-open-standaarden/in_lijst/verplicht-pas-toe-leg-uit

⁵ Voor TLS geldt dat het Nationaal Beraad de ambitie uitsprak deze tenminste voor die domeinen toe te passen waar burgers en bedrijven mogelijk privacy -gevoelige gegevens invoeren (een zogenaamde transactiesite). Overheden worden opgeroepen om dergelijke domeinen, die nog niet getoetst worden, bij Forum Standaardisatie te melden, zodat deze onderdeel kunnen worden van de halfjaarlijkse toetsing.

⁶ DMARC is positief getoetst maar nog niet opgenomen op de pas-toe-of-leg-uit lijst. DMARC hangt echter dermate sterk samen met de toepassing van DKIM en SPF, dat het Nationaal Beraad besloot DMARC alvast onderdeel te maken van de 'versnelde adoptie set'.

⁷ In het geval van DNSSEC en TLS gaat het om enkele honderden euro's per jaar. De volledige inzet van SPF, DKIM en DMARC kan jaarlijks tot vijfduizend Euro kosten. Voor TLS, DNSSEC, SPF en DKIM blijkt dit onder andere uit de impactanalyse en factsheets die IBD voor deze standaarden heeft gepubliceerd. Uw organisatie kan ook DMARC met beperkte kosten direct inzetten, al vergt de volledige analyse en configuratie van e-mail stromen van de organisatie enige aandacht en tijd. Overheidsorganisaties verzamelen daarom herbruikbare ervaring met DMARC configuratie en tooling die met uw organisatie kan worden gedeeld.

- De domeinen van de andere partijen die direct of indirect vertegenwoordigd zijn in het nationaal beraad, zoals:
 - o Uitvoerders (de Manifestpartijen)
 - o Provincies en Waterschappen
 - o Partijen die behorend tot Klein LEF

Gemeenten

Omdat VNG/KING ten tijde van de afspraak in het Nationaal Beraad een impactanalyse uitvoerde op de standaarden, is er niet eerder gerapporteerd over de gemeentedomijnen. Het gaat om 398 unieke gemeentedomijnen. In deze rapportage worden de scores van de gemeentedomijnen wel meegenomen. Om de rapportage makkelijk vergelijkbaar te houden met de eerdere halfjaarlijkse rapportages, worden de gemeentescores afzonderlijk weergegeven.

Hoe meten wij?

De meting geeft de stand van zaken weer op de peildatum in augustus 2016⁸. De meting laat zien of een domein de gemeten standaarden ondersteunt. De meting geeft geen inzicht in het risiconiveau van een bepaald domein. Zo is het aannemelijk dat de aantrekkelijkheid van misbruik hoger is bij domeinen van grote uitvoerders (zoals *phishing* met aanmaningen) dan bij domeinen van kleine gemeenten.

Ten aanzien van de meting van specifieke standaarden merken wij het volgende op:

- Wij meten het gebruik van TLS op alle (website)domeinen omdat wij onvoldoende informatie hebben over individuele domeinen om te weten of er op een website vertrouwelijke gegevens worden uitgewisseld⁹. Wij nodigen u uit om ons te melden als een bepaald domein geen 'transactiesite' herbergt, en daarom geen TLS ondersteunt.
- Tevens verzoeken wij organisaties die om weloverwogen *andere redenen* niet aan deze IV standaard voldoen, deze overwegingen aan ons te melden¹⁰.
- Bij gemeenten meten wij het gebruik van TLS alleen op het hoofddomein, omdat wij geen inzicht hebben in de overige domeinen die een gemeente voor verschillende doeleinden gebruikt. Wij roepen u daarom op om ons te wijzen op aanvullende transactiedomeinen die aanvullend gemeten zouden moeten worden.
- Wij meten het gebruik van e-mail beveiligingsstandaarden (met name SPF) ook op domeinen waarvan een organisatie geen e-mail verstuurt. Dit is relevant omdat ook die domeinen worden misbruikt (burgers weten vaak niet dat ze niet meer worden gebruikt), en juist domeinen waarvandaan niet gemaïld wordt, makkelijk kunnen worden geblokkeerd met SPF.

⁸ Het is mogelijk dat organisaties of gemeenten sindsdien adoptie maatregelen genomen hebben, die (nog) niet in deze meting te zien zijn. Zo past de gemeente Pijnacker inmiddels DNSSEC en TLS volgens NCSC richtlijnen toe op het hoofddomein, terwijl hier in de bijlagen 'nee' te zien is.

⁹ In de overzichtslijsten is het ontbreken van TLS daarom geel gekleurd (in plaats van rood).

¹⁰ In de praktijk maken organisaties zelden gebruik van het 'leg-uit' instrument in het 'pas-toe-of-leg-uit' beleid. Hierdoor missen wij mogelijk informatie over goede redenen om een standaard in een gegeven organisatie niet of gedeeltelijk toe te passen.

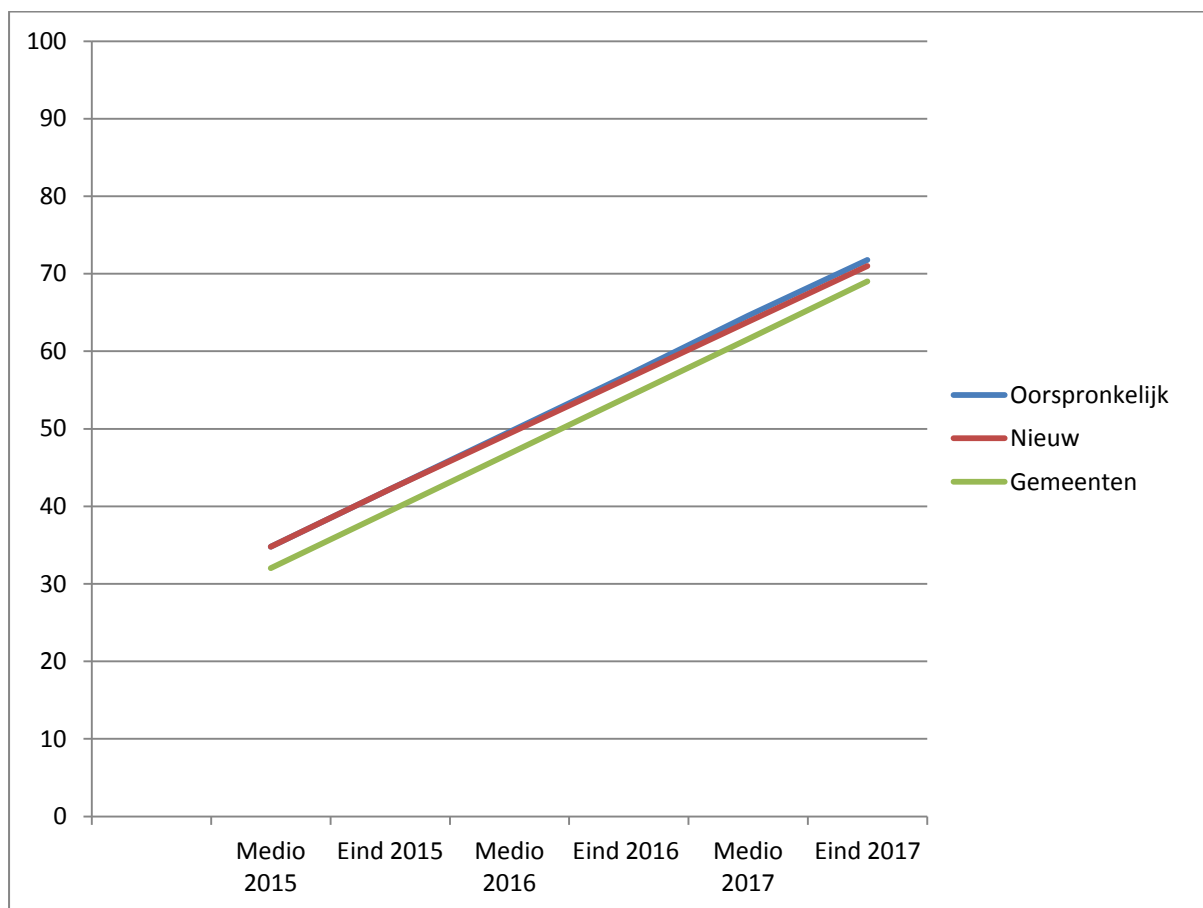
Resultaten

Bij de eerste meting medio 2015 was de gemiddelde adoptiegraad van de vijf standaarden op de toen getoetste set van grofweg 150 Nationaal Beraad domeinen **34,8 %**. Aan het einde van het jaar stond dit percentage op **42,2 %** en medio 2016 op **49,4 %**. Dit betekent dat ondanks de uitgesproken ambitie van het Nationaal Beraad de groei het afgelopen halve jaar niet is toegenomen.

Als we dit groeipercentage wordt extrapoleren naar het einde van 2017 (einde mandaatperiode van Forum Standaardisatie), dan blijkt dat zonder aanvullende acties, de adoptiegraad op dat moment zal blijven steken op **71%** en daarmee ver achterblijft op het afgesproken streefbeeld om de standaarden eind 2017 – daar waar van toepassing – te hebben geïmplementeerd.

De groei bij gemeenten ligt in de lijn van de groei bij partijen in het Nationaal Beraad. Door de iets lagere adoptiegraad bij de eerste meting (**32%**) zal de adoptiegraad van gemeenten eind 2017 bij extrapolatie uitkomen op **69%**.

Gemiddeld adoptieniveau IV-standaarden geëxtrapoleerd naar eind 2017

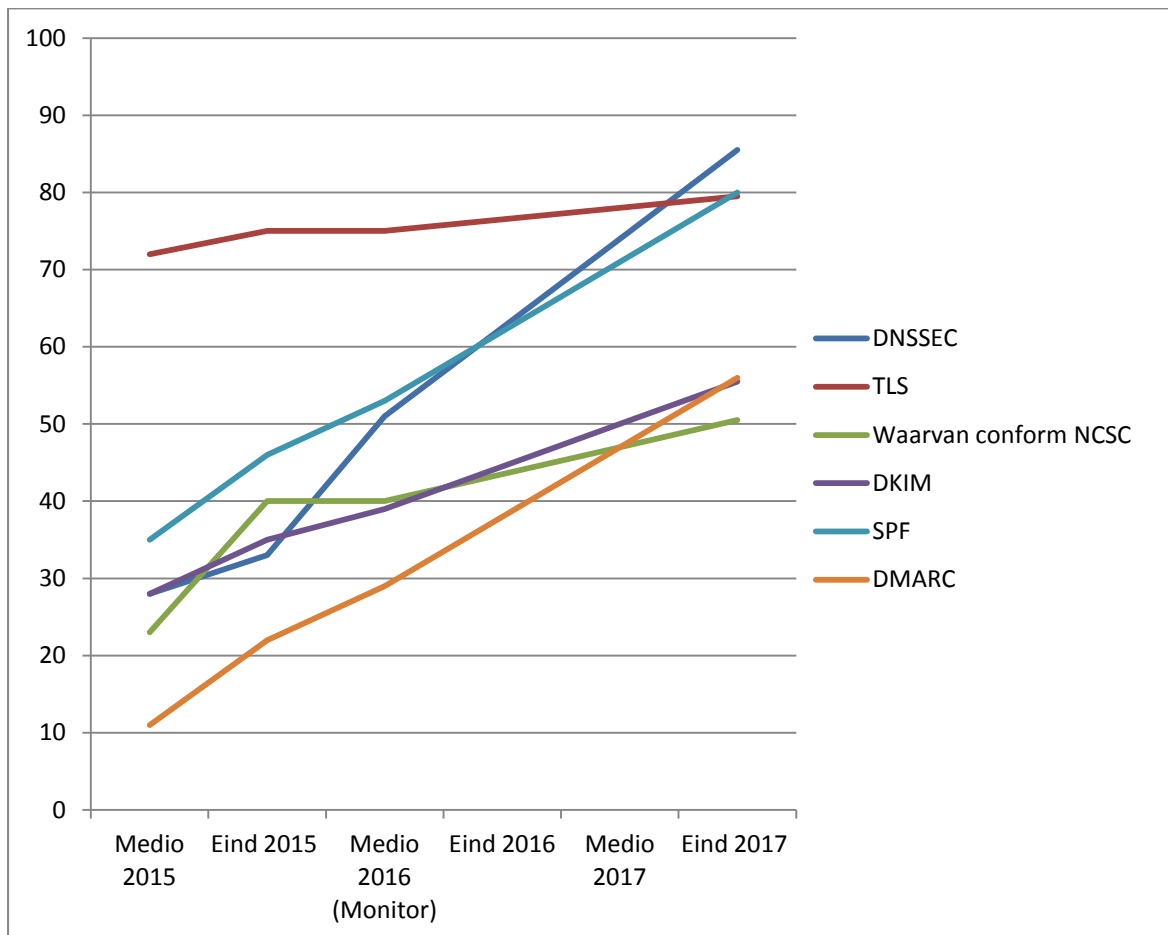

Figuur 1. Gemiddeld adoptieniveau IV-standaarden geëxtrapoleerd naar eind 2017.

Betekenis van de lijnen:

- 'Oorspronkelijk': verwachte groei adoptiegraad tot eind 2017 op basis van groei 2^e helft 2015 (zonder gemeenten).
- 'Nieuw': verwachte groei adoptiegraad tot eind 2017 op basis van groei 1^e helft 2016 (zonder gemeenten).
- 'Gemeenten': verwachte groei adoptiegraad op basis van groei afgelopen jaar (alleen gemeenten).

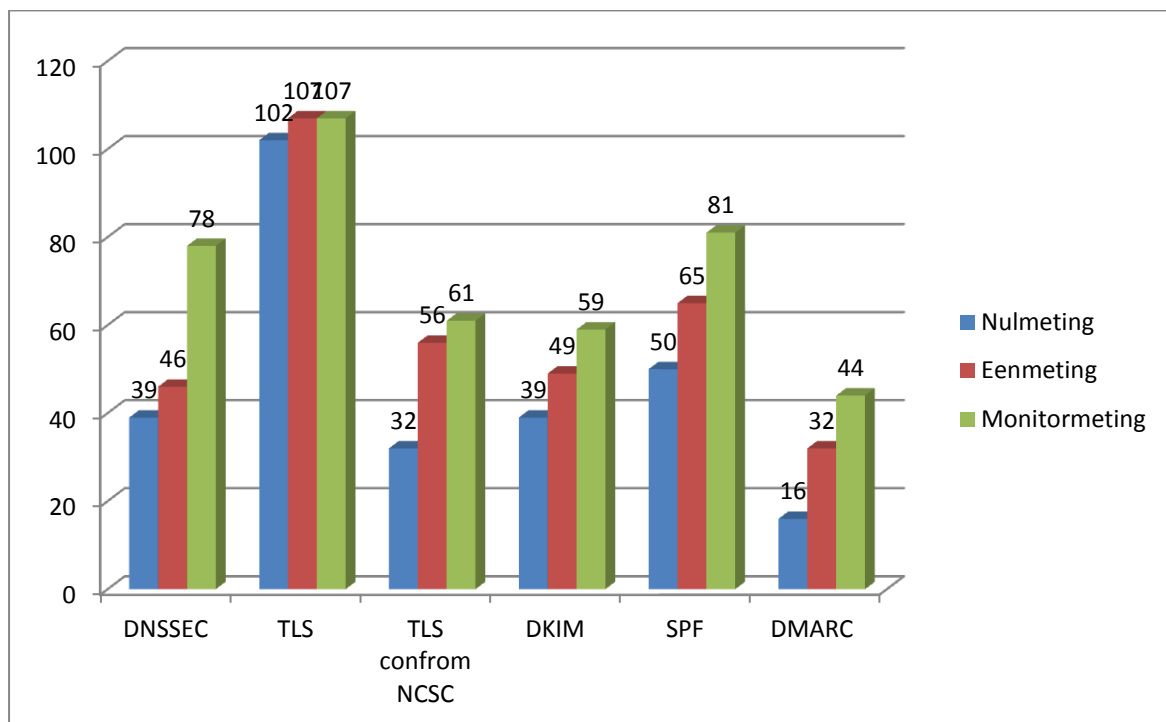
Per standaard ziet de verwachte groei bij organisaties van het Nationaal Beraad er als volgt uit:

Figuur 2: Gemiddelde groei per standaard geëxtrapoleerd naar eind 2017 (zonder gemeenten)

De resultaten per standaard

Figuur 3 geeft het absoluut aantal ondersteunde standaarden aan voor de 152 getoetste niet-gemeentelijke domeinen. De scores per individueel domein zijn opgenomen in bijlage 1.

Figuur 3: Nationaal Beraad: het absoluut aantal ondersteunde standaarden, per standaard.

Betekenis van de staven:

- 'Nulmeting': medio 2015 (140 domeinen)
- 'Eenmeting': eind 2015 (152 domeinen)
- 'Deze meting': medio 2016 (152 domeinen)

De volgende tabel geeft de relatieve adoptiegraad weer per standaard, gebaseerd op de aantallen in figuur 3:

Nationaal Beraad	Nulmeting	Eenmeting	Deze meting	Vershil
DNSSEC	28%	33%	51%	23%
TLS	72%	75%	75%	3%
Waarvan conform NCSC	23%	40%	40%	17%
DKIM	28%	35%	39%	11%
SPF	35%	46%	53%	18%
DMARC	11%	22%	29%	18%

TLS was en is met afstand de meest toegepaste standaard (75%). Hierdoor is de relatieve groei van TLS beperkt. Daarentegen is het aantal sites dat TLS op de door het NCSC voorgeschreven veilige manier is geconfigureerd¹¹ over het afgelopen jaar flink gestegen (23% naar 40%). De groei van DNSSEC was in de tweede helft van 2015 beperkt, maar is met name in de eerste helft van 2016 flink toegenomen. DMARC is een

¹¹ Zie: <https://www.ncsc.nl/actueel/whitepapers/ict-beveiligingsrichtlijnen-voor-transport-layer-security-tls.html>)

relatief nieuwe standaard die met name in 2015 nog niet veel werd toegepast (11%). DMARC laat over het afgelopen jaar wel de grootste relatieve groei zien.

Best scorende domeinen en grootste stijgers

Onderstaande niet-gemeentelijke domeinen behalen een maximale score op de 5 getoetste standaarden en hebben TLS bovendien geconfigureerd volgens de aanbevelingen van het NCSC.

Best scorende domeinen

Domein	Organisatie
www.cbpweb.nl	Autoriteit persoonsgegevens
www.cjib.nl	Centraal Justitieel Incasso Bureau
www.ibdgemeenten.nl	Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten
www.logius.nl	Logius (Min. BZK)
www.rechtspraak.nl	Min. V&J
www.rijksoverheid.nl	Rijksoverheid
www.werkenbijdefensie.nl	Min. Defensie
www.forumstandaardisatie.nl	Forum Standaardisatie
lijsten.forumstandaardisatie.nl	Forum Standaardisatie

Daarnaast zijn er bij veel domeinen aanzienlijke verbeteringen te melden. Twee domeinen hebben vier standaarden meer toegepast dan bij de eerste meting een jaar eerder. En nog eens vijftien domeinen laten een nog steeds indrukwekkende verbetering zien van drie standaarden t.o.v. de eerste meting.

Gestegen met 4 standaarden

Domein	Organisatie
www.stelselcatalogus.nl	Logius (Min. BZK)
www.derbjg.nl	Website van de Regionale Belastinggroep

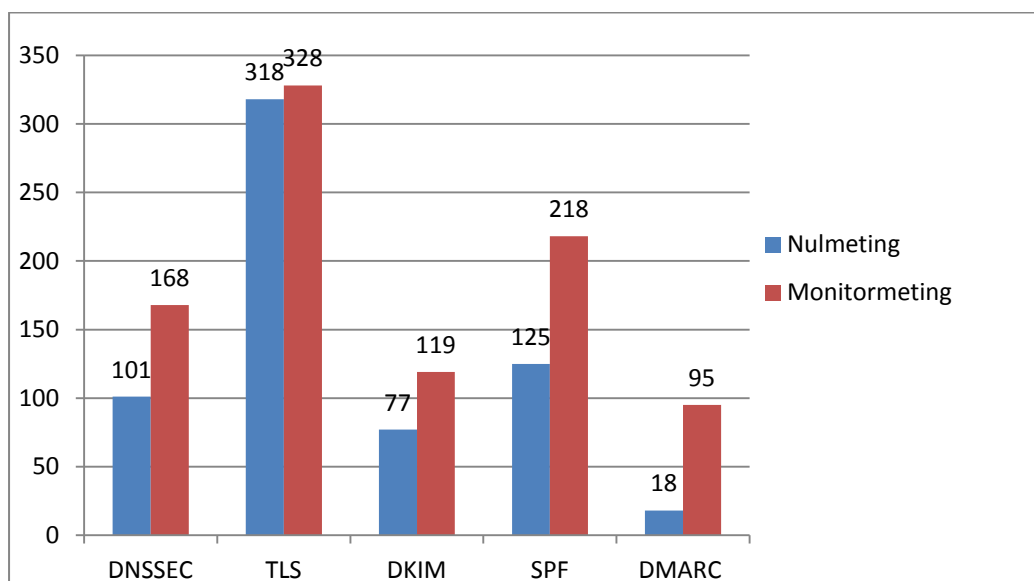
Gestegen met 3 Standaarden

Domein	Organisatie
www.eidstelsel.nl	Logius (Min. BZK)
www.idensys.nl	Logius (Min. BZK)
register.digikoppeling.nl	Logius (Min. BZK)
www.rijksdienstvooridentiteitsgegevens.nl	Rijksdienst voor identiteitsgegevens (Min. BZK)
www.werk.nl	UWV (Min. SZW)
mijn.toeslagen.nl	Belastingdienst (Min. Fin)
www.duo.nl	DUO (Min OC&W)
siam.duo.nl	DUO (Min OC&W)
www.rijkswaterstaat.nl	Rijkswaterstaat (Min I&M)
www.cbs.nl	Centraal Bureau voor de Statistiek
www.crisis.nl	Nationaal Coördinator Terrorisme Bestrijding (MinV&J)
www.toeslagen.nl	Belastingdienst
www.provinciegroningen.nl	Provincie Groningen
www.prvl limburg.nl	Provincie Limburg
www.bsgw.nl	Belastingsamenwerking gem. en waterschappen Limburg

Gemeenten

In juni 2015 en in augustus 2016 hebben wij 398 unieke gemeentedomeinen getoetst met internet.nl. Dit betreft de hoofddomeinen van de gemeenten.

Veel gemeenten gebruiken naast het hoofddomein verschillende (sub)domeinen voor uiteenlopende doeleinden. Gemeente Den Haag hanteert bijvoorbeeld het domein mijn.denhaag.nl voor het deel van de website dat bedoeld is om als burger of bedrijf gegevens door te geven en diensten aan te vragen. De tooling die wij gebruiken voor de meting kan niet bepalen welke domeinen een gemeente gebruikt naast het hoofddomein, en waarvoor deze precies gebruikt worden. Om die reden is gekozen alleen de hoofddomeinen te toetsen¹².

Figuur 4: Gemeenten: absoluut aantal ondersteunde standaarden, per standaard
Betekenis van de staven:

- Nulmeting: medio 2015 (398 domeinen)
- Deze meting: medio 2016 (398 domeinen)

De volgende tabel geeft de relatieve adoptiegraad voor gemeenten weer per standaard, gebaseerd op de aantallen in figuur 4:

Gemeenten	Nulmeting	Deze meting	Verskil
DNSSEC	25%	42%	17%
TLS	80%	82%	2%
Waarvan conform NCSC	nb	21%	nvt
DKIM	19%	30%	11%
SPF	31%	55%	24%
DMARC	5%	25%	20%

De adoptie van IV-standaarden groeit bij gemeenten in een tempo dat vergelijkbaar is met andere overheden. Het gebruik van DNSSEC en met name SPF is bovengemiddeld toegenomen bij gemeenten.

Wat opvalt is dat de initiële adoptiegraad van TLS bij gemeenten al hoog lag in 2015 (80%) en in 2016 is doorgesloei naar 82%. Daarbij tekenen we aan dat, vergeleken

¹² Forum Standaardisatie roept gemeenten en overige overheden op om aanvullende domeinen aan te melden waarvan zij vinden dat die onderdeel moeten zijn van de toetsing.

met de niet-gemeentelijke domeinen, het aantal domeinen waarop gemeenten TLS configureren volgens de aanbevelingen van het NCSC¹³ nog relatief laag is (21%). In 2015 pasten gemeenten net als andere overheden DMARC nog op beperkte schaal toe, maar de laatste meting laat zien dat de adoptie van DMARC bij gemeenten flink groeit.

¹³ zie <https://www.ncsc.nl/actueel/whitepapers/ict-beveiligingsrichtlijnen-voor-transport-layer-security-tls.html>

Bijlage 1: meting gebruik IV-standaarden bij Nationaal Beraad (zonder gemeenten)

Deelnemers Nationaal Beraad

Deelnemers Nationaal Beraad	Domein			Maildomein				Verschil 2015/2016
		DNSSEC	TLS*		DKIM	SPF	DMARC	
(Bureau) Digicommissaris	www.digicommissaris.nl	Nee	Ja en conform NCSC	digicommissaris.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
Min Financiën	www.minfin.nl	Nee	Nee	minfin.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
Min I&M	www.rijksoverheid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	rijksoverheid.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
Min SZW	www.minszw.nl	Nee	Nee	minszw.nl	Ja	Ja	Ja	Gelijk
Min Jus	www.minjus.nl	Ja	Nee	minjus.nl	Ja	Ja	Ja	Gelijk
Min V&J	www.minvenj.nl	Ja	Nee	minvenj.nl	Ja	Ja	Ja	Gelijk
Min VWS	www.minvws.nl	Nee	Nee	minvws.nl	Ja	Ja	Ja	Gelijk
Min OCW	www.minocw.nl	Nee	Nee	minocw.nl	Ja	Nee	Nee	Gelijk
Min Defensie	www.defensie.nl	Ja	Ja en conform NCSC	defensie.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
Min EZ	www.minez.nl	Nee	Nee	minez.nl	Nee	Ja	Nee	Slechter
Min BZK	www.minbzk.nl	Nee	Nee	minbzk.nl	Ja	Ja	Ja	Gelijk
Min BZ	www.minbuza.nl	Nee	Ja en conform NCSC	minbuza.nl	Ja	Ja	Nee	Gelijk
Manifestgroep	manifestgroep.pleio.nl	Ja	Ja en conform NCSC	manifestgroep.pleio.nl	Ja	Nee	Nee	Gelijk
Belastingdienst	www.belastingdienst.nl	Ja	Nee	belastingdienst.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
Belastingdienst	mijn.belastingdienst.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.belastingdienst.nl	Nee	Nee	Ja	nvt
Belastingdienst	mijn.toeslagen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.toeslagen.nl	Nee	Nee	Ja	nvt
Belastingdienst	www.toeslagen.nl	Ja	Nee	toeslagen.nl	Nee	Ja	Ja	nvt
SVB	www.svb.nl	Nee	Ja en conform NCSC	svb.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
SVB	www.mijnsvb.nl	Ja	Ja	mijnsvb.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
SVB	secure5.svb.nl	Nee	Ja en conform NCSC	secure5.svb.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
Inter provinciaal Overleg	www.ipo.nl	Nee	Ja	ipo.nl	Ja	Ja	Nee	Beter
Vereniging Nederlandse Gemeenten	www.vng.nl	Ja	Ja en conform NCSC	vng.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
Waterschappen	www.uvw.nl	Nee	Ja	uvw.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
Klein LEF	www.kleinlef.nl	Ja	Ja	kleinlef.nl	Ja	Nee	Nee	Slechter

* In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite' betreft via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB)

GDI voorzieningen

GDI	Domein			Maildomein	DKIM	SPF	DMARC
		DNSSEC	TLS*				
Identificatie en authenticatie:							
eIDstelsel	www.eidstelsel.nl	Ja	Nee	eidstelsel.nl	Ja	Ja	Ja
	www.idensys.nl	Ja	Nee	idensys.nl	Ja	Ja	Ja
DigiD (inclusief DigiD Buitenland)	www.digid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	digid.nl	Ja	Ja	Nee
	mijn.digid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.digid.nl	Nee	Nee	Nee
eHerkenning	www.eherkenning.nl	Ja	Ja en conform NCSC	eherkenning.nl	Ja	Ja	Nee
DigiD machtigen	machtigen.digid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	machtigen.digid.nl	Nee	Nee	Nee
Dienstverlening:							
Overheid.nl	www.overheid.nl	Ja	Ja	overheid.nl	Ja	Nee	Nee
Antwoord voor Bedrijven	www.antwoordvoorbedrijven.nl	Nee	Ja	antwoordvoorbedrijven.nl	Nee	Ja	Nee
Digitaal Ondernemersplein	www.ondernemersplein.nl	Nee	Nee	ondernemersplein.nl	Ja	Ja	Nee
Mijnoverheid.nl	mijn.overheid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.overheid.nl	Ja	Ja	Nee
Berichtenbox voor burgers	mijn.overheid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.overheid.nl	Ja	Ja	Nee
Berichtenbox voor bedrijven	berichtenbox.antwoordvoorbedrijven.nl	Nee	Ja en conform NCSC	berichtenbox.antwoordvoorbedrijven.nl	Nee	Nee	Nee
Ondernemingsdossier	www.ondernemingsdossier.nl	Nee	Ja	ondernemingsdossier.nl	Nee	Nee	Nee
Standard Business Reporting	www.sbr-nl.nl	Nee	Ja	sbr-nl.nl	Ja	Nee	Nee
	www.nltaxonomie.nl	Nee	Nee	nltaxonomie.nl	Nee	Nee	Nee
eFactureren	www.logius.nl	Ja	Ja en conform NCSC	logius.nl	Ja	Ja	Ja
Samenwerkende Catalogi	www.logius.nl	Ja	Ja en conform NCSC	logius.nl	Ja	Ja	Ja
Gegevens:							
Digikoppeling	register.digikoppeling.nl	Ja	Ja en conform NCSC	register.digikoppeling.nl	Nee	Ja	Ja
Digilevering	www.logius.nl	Ja	Ja en conform NCSC	logius.nl	Ja	Ja	Ja
Digimelding	portaal.digimelding.nl	Nee	Ja en conform NCSC	portaal.digimelding.nl	Nee	Nee	Nee
Stelselcatalogus	www.stelselcatalogus.nl	Ja	Nee	stelselcatalogus.nl	Ja	Ja	Ja
12 basisregistraties	www.digitaleoverheid.nl	Nee	Ja en conform NCSC	digitaleoverheid.nl	Nee	Nee	Nee
Beheervoorziening BSN	www.rijksdienstvooridentiteitsgegevens.nl	Ja	Nee	rijksdienstvooridentiteitsgegevens.nl	Ja	Ja	Ja
Interconnectiviteit (& Veiligheid):							
Diginetwerk	www.logius.nl	Ja	Ja en conform NCSC	logius.nl	Ja	Ja	Ja
Digipoort	aansluiten.procesinfrastructuur.nl	Nee	Ja	aansluiten.procesinfrastructuur.nl	Nee	Nee	Nee
Certificering/PKI Overheid	cri.pki-overheid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	cri.pki-overheid.nl	Nee	Nee	Ja
Forum Standaardisatie	www.forumstandaardisatie.nl	Ja	Ja en conform NCSC	forumstandaardisatie.nl	Ja	Ja	Ja
Standaarden inc pas-toe-of-leg-uit-lijst	lijsten.forumstandaardisatie.nl	Ja	Ja en conform NCSC	lijsten.forumstandaardisatie.nl	Ja	Ja	Ja
NORA	www.noraonline.nl	Ja	Ja en conform NCSC	noraonline.nl	Nee	Nee	Nee

* In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite' betreft via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB)

Top 25 best bezochte Rijkswebsites

(bron: Dienst Publiek en Communicatie, Min. AZ)

Departement	Uitvoerder	Domein	DNSSEC	TLS*	Maildomein	DKIM	SPF	DMARC	Vershil 2015/2016
IenM	KNMI	www.knmi.nl	Nee	Ja	knmi.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
SZW	UWV	www.uwv.nl	Nee	Nee	uwv.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
SZW	UWV	www.werk.nl	Nee	Ja	werk.nl	Nee	Ja	Ja	Beter
SZW	UWV	werknemer-portaal.uwv.nl	Nee	Ja	werknemer-portaal.uwv.nl	Nee	Nee	Ja	nvt
AZ	DPC	www.rijksoverheid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	rijksoverheid.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
AZ	DPC	abonneren.rijksoverheid.nl	Ja	Ja	abonneren.rijksoverheid.nl	Nee	Ja	Ja	Gelijk
FIN	Belastingdienst	www.belastingdienst.nl	Ja	Nee	belastingdienst.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
FIN	Belastingdienst	mijn.belastingdienst.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.belastingdienst.nl	Nee	Nee	Ja	Beter
FIN	Belastingdienst	mijn.toeslagen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.toeslagen.nl	Nee	Nee	Ja	Beter
FIN	Belastingdienst	www.toeslagen.nl	Ja	Nee	toeslagen.nl	Nee	Ja	Ja	Beter
EZ	KvK	www.kvk.nl	Nee	Ja	kvk.nl	Ja	Ja	Nee	Gelijk
BZK	Logius	www.overheid.nl	Ja	Ja	overheid.nl	Ja	Nee	Nee	Slechter
OCW	DUO	www.duo.nl	Ja	Ja	duo.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
OCW	DUO	www.mijnduo.nl	Ja	Nee	mijnduo.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
OCW	DUO	siam.duo.nl	Ja	Ja en conform NCSC	siam.duo.nl	Nee	Nee	Ja	Beter
VenJ	Nat. Politie	www.politie.nl	Nee	Ja	politie.nl	Nee	Ja	Nee	Gelijk
SZW	SVB	www.svb.nl	Nee	Ja en conform NCSC	svb.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
SZW	SVB	www.mijnsvb.nl	Ja	Ja	mijnsvb.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
SZW	SVB	secure5.svb.nl	Nee	Ja en conform NCSC	secure5.svb.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
IenM	RWS	www.rijkswaterstaat.nl	Ja	Nee	rijkswaterstaat.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
IenM	RWS	www.vananaarbeter.nl	Ja	Ja en conform NCSC	vananaarbeter.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
DEF		www.werkenbijdefensie.nl	Ja	Ja en conform NCSC	werkenbijdefensie.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
EZ	CBS	www.cbs.nl	Ja	Nee	cbs.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
VWS	RIVM	www.rivm.nl	Nee	Nee	rivm.nl	Ja	Ja	Nee	Gelijk
EZ		www.consuwijzer.nl	Nee	Ja en conform NCSC	consuwijzer.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
AZ	DPC	www.rijkshuisstijl.nl	Ja	Ja en conform NCSC	rijkshuisstijl.nl	Nee	Ja	Nee	Gelijk
DEF		www.defensie.nl	Ja	Ja en conform NCSC	defensie.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
BZK	Logius	www.digid.nl	Ja	Ja en conform NCSC	digid.nl	Ja	Ja	Nee	Gelijk
VenJ	CJIB	www.cjib.nl	Ja	Ja en conform NCSC	cjib.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
IenM	CBR	www.cbr.nl	Nee	Ja en conform NCSC	cbr.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
EZ	KvK	www.ondernemersplein.nl	Nee	Nee	ondernemersplein.nl	Ja	Ja	Nee	Beter
IenM	RDW	www.rdw.nl	Nee	Ja en conform NCSC	rdw.nl	Ja	Ja	Nee	Beter
EZ		www.antwoordvoorbedrijven.nl	Nee	Ja	antwoordvoorbedrijven.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
VenJ	NCTV	www.crisis.nl	Nee	Nee	crisis.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
VenJ		www.rechtspraak.nl	Ja	Ja en conform NCSC	rechtspraak.nl	Ja	Ja	Ja	Beter

* In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite' betreft via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB)

** Van Rijkswaterstaat ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Manifestpartijen

Manifestpartijen	Domein			Maildomein				Verschil 2015/2016
		DNSSEC	TLS*		DKIM	SPF	DMARC	
Website Manifestgroep	www.manifestgroep.nl	Ja	Nee	manifestgroep.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
Website Manifestgroep	manifestgroep.pleio.nl	Ja	Ja en conform NCSC	manifestgroep.pleio.nl	Ja	Nee	Nee	Gelijk
Belastingdienst	www.belastingdienst.nl	Ja	Nee	belastingdienst.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
Belastingdienst	mijn.belastingdienst.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.belastingdienst.nl	Nee	Nee	Ja	Beter
Belastingdienst	mijn.toeslagen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.toeslagen.nl	Nee	Nee	Ja	Beter
Belastingdienst	www.toeslagen.nl	Ja	Nee	toeslagen.nl	Nee	Ja	Ja	Beter
SVB	www.svb.nl	Nee	Ja en conform NCSC	svb.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
SVB	www.mijnsvb.nl	Ja	Ja	mijnsvb.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
SVB	secure5.svb.nl	Nee	Ja en conform NCSC	secure5.svb.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
CAK	www.hetcak.nl	Nee	Ja en conform NCSC	hetcak.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
CBS	www.cbs.nl	Ja	Nee	cbs.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
CJIB	www.cjib.nl	Ja	Ja en conform NCSC	cjib.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
CIZ	www.ciz.nl	Ja	Ja	ciz.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
Zorginstituut Nederland	www.cvz.nl	Nee	Ja	cvz.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
RDW	www.rdw.nl	Nee	Ja en conform NCSC	rdw.nl	Ja	Ja	Nee	Beter
UWV	www.UWV.nl	Nee	Nee	UWV.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
UWV	www.werk.nl	Nee	Ja	werk.nl	Nee	Ja	Ja	Beter
UWV	werknemer-portaal.uwv.nl	Nee	Ja	werknemer-portaal.uwv.nl	Nee	Nee	Ja	nvt
Agentschap nl, Dienst reg	mijn.rvo.nl	Nee	Ja	mijn.rvo.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
Agentschap nl	www.rvo.nl	Nee	Ja en conform NCSC	rvo.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
DUO	www.duo.nl	Ja	Ja	duo.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
DUO	www.mijnduo.nl	Ja	Nee	mijnduo.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
DUO	siam.duo.nl	Ja	Ja en conform NCSC	siam.duo.nl	Nee	Nee	Ja	Beter
DUO	zakelijk.duo.nl	Ja	Ja	zakelijk.duo.nl	Nee	Nee	Ja	nvt
DUO	mijn.bron.nl	Ja	Ja en conform NCSC	mijn.bron.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
DUO	instellingsinformatie.duo.nl	Ja	Ja	instellingsinformatie.duo.nl	Nee	Nee	Ja	nvt
DUO	www.landelijkregisterkinderopvang.nl	Ja	Ja	landelijkregisterkinderopvang.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
DUO	www.inburgeren.nl	Ja	Nee	inburgeren.nl	Ja	Ja	Nee	nvt
Dienst Justis	www.justis.nl	Ja	Ja en conform NCSC	justis.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
Kadaster	www.kadaster.nl	Ja	Ja	kadaster.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
Kadaster	selfservice.kadaster.nl	Ja	Ja	selfservice.kadaster.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
Kamer van Koophandel	www.kvk.nl	Nee	Ja	kvk.nl	Ja	Ja	Nee	Gelijk
Kamer van Koophandel	selfservice.kvk.nl	Nee	Ja en conform NCSC	selfservice.kvk.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk

* In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite' betreft via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB)

Provincies en drie generieke gemeentedomeinen**

	Domein	Maildomein		Verskil 2015/2016				
		DNSSEC	TLS*	DKIM	SPF	DMARC		
Provincies								
IPO Website	www.ipo.nl	Nee	Ja	ipo.nl	Ja	Ja	Nee	Beter
Brabant	www.brabant.nl	Nee	Ja	brabant.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
Drenthe	www.drenthe.nl	Ja	Ja	drenthe.nl	Ja	Nee	Nee	Gelijk
Drenthe	provincie.drenthe.nl	Ja	Ja	provincie.drenthe.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
Flevoland	www.flevoland.nl	Ja	Nee	flevoland.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
Flevoland	provincie.flevoland.nl	Ja	Nee	provincie.flevoland.nl	Nee	Nee	Ja	Beter
Friesland	www.friesland.nl	Nee	Ja	friesland.nl	Ja	Ja	Nee	Gelijk
Friesland	www.fryslan.nl	Nee	Ja en conform NCSC	fryslan.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
Gelderland	www.gelderland.nl	Ja	Ja en conform NCSC	gelderland.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
Limburg	www.limburg.nl	Nee	Nee	limburg.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
Noord-Holland	www.noord-holland.nl	Nee	Ja	noord-holland.nl	Ja	Ja	Nee	Gelijk
Overijssel	www.overijssel.nl	Nee	Ja	overijssel.nl	Ja	Ja	Nee	Slechter
Groningen	www.provinciegroningen.nl	Ja	Ja	provinciegroningen.nl	Nee	Ja	Ja	Beter
Utrecht	www.provincie-utrecht.nl	Nee	Ja en conform NCSC	provincie-utrecht.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
Limburg	www.prvlimburg.nl	Nee	Nee	prvlimburg.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
Zeeland	www.zeeland.nl	Nee	Ja	zeeland.nl	Nee	Ja	Nee	Gelijk
Zuid-Holland	www.zuid-holland.nl	Nee	Ja en conform NCSC	zuid-holland.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
Gemeentewebsites**								
VNG	www.vng.nl	Ja	Ja en conform NCSC	vng.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
KING	www.king.nl	Nee	Ja en conform NCSC	king.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
IBD Gemeenten	www.ibdgemeenten.nl	Ja	Ja en conform NCSC	ibdgemeenten.nl	Ja	Ja	Ja	Beter

* In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite' betreft via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB)

** Bijlage 2 geeft de resultaten voor individuele gemeentedomeinen

Waterschappen

Domein	DNSSEC	TLS*	Maildomein	DKIM	SPF	DMARC	Vershil 2015/2016
Generieke Sites							
www.waterschappen.nl	Nee	Ja	waterschappen.nl	Ja	Nee	Nee	Gelijk
www.uvw.nl	Nee	Ja	uvw.nl	Nee	Ja	Nee	Gelijk
www.ihw.nl	Ja	Ja	ihw.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
www.waterschapshuis.nl	Ja	Nee	waterschapshuis.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.hetwaterschapshuis.nl	Ja	Ja en conform NCSC	hetwaterschapshuis.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
www.stowa.nl	Ja	Nee	stowa.nl	Ja	Ja	Nee	nvt
www.informatiehuiswater.nl	Ja	Ja	informatiehuiswater.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
www.waternet.nl	Nee	Ja	waternet.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
www.gblt.nl	Nee	Ja	gblt.nl	Nee	Ja	Nee	nvt
www.hefpunt.nl	Nee	Nee	hefpunt.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
www.derbg.nl	Ja	Ja	derbg.nl	Ja	Ja	Nee	nvt
www.bsgw.nl	Ja	Ja	bsgw.nl	Ja	Nee	Nee	nvt
Waterschappen							
www.aenmaas.nl	Ja	Ja	aaenmaas.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.agv.nl	Nee	Nee	agv.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
www.brabantsedelta.nl	Ja	Ja	brabantsedelta.nl	Ja	Nee	Nee	Gelijk
www.dommel.nl	Nee	Ja	dommel.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
www.hdsr.nl	Nee	Ja en conform NCSC	hdsr.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
www.hhdelfland.nl	Nee	Ja	hhdelfland.nl	Nee	Ja	Nee	Gelijk
www.hhnk.nl	Nee	Ja en conform NCSC	hhnk.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.hunzeenaas.nl	Nee	Nee	hunzeenaas.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
www.noorderzijlvest.nl	Nee	Ja en conform NCSC	noorderzijlvest.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.overmaas.nl	Nee	Ja en conform NCSC	overmaas.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
www.reestenwieden.nl	Nee	Ja	reestenwieden.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
www.rijnland.net	Nee	Ja en conform NCSC	rijnland.net	Nee	Ja	Ja	Beter
www.scheldestromen.nl	Nee	Ja	scheldestromen.nl	Nee	Ja	Nee	Gelijk
www.schielandendekrimpenerwaard.nl	Ja	Ja en conform NCSC	schielandendekrimpenerwaard.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.vallei-veluwe.nl	Nee	Ja en conform NCSC	vallei-veluwe.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.vechtstromen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	vechtstromen.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
www.waterschaprivierenland.nl	Ja	Ja en conform NCSC	waterschaprivierenland.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.wbl.nl	Nee	Nee	wbl.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
www.wetterskipfryslan.nl	Nee	Ja en conform NCSC	wetterskipfryslan.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
www.wgs.nl	Ja	Ja en conform NCSC	wgs.nl	Ja	Nee	Nee	Beter
www.wrij.nl	Nee	Ja en conform NCSC	wrij.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
www.wshd.nl	Nee	Ja	wshd.nl	Nee	Nee	Nee	Gelijk
www.zuiderzeeland.nl	Nee	Ja en conform NCSC	zuiderzeeland.nl	Nee	Nee	Nee	Beter

* In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite' betreft via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB)

Klein LEF

Domein			Maildomein				Vershil 2015/2016
	DNSSEC	TLS*		DKIM	SPF	DMARC	
www.kleinlef.nl	Ja	Ja	kleinlef.nl	Ja	Nee	Nee	Slechter
www.bureauft.nl	Ja	Ja	bureauft.nl	Nee	Ja	Nee	Beter
login.diginbft.nl	Ja	Ja en conf	login.diginbft.nl	Nee	Nee	Nee	nvt
www.cbg-meb.nl	Ja	Ja en conf	cbg-meb.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.cbpweb.nl	Ja	Ja en conf	cbpweb.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
www.cibg.nl	Ja	Nee	cibg.nl	Nee	Ja	Nee	Gelijk
www.mensenrechten.nl	Ja	Ja	mensenrechten.nl	Nee	Ja	Nee	Gelijk
www.cultureelerfgoed.nl	Nee	Nee	cultureelerfgoed.nl	Ja	Ja	Nee	Gelijk
www.huurcommissie.nl	Nee	Ja	huurcommissie.nl	Ja	Ja	Nee	Beter
www.justid.nl	Ja	Nee	justid.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
www.kansspelautoriteit.nl	Nee	Ja	kansspelautoriteit.nl	Nee	Nee	Nee	Slechter
www.logius.nl	Ja	Ja en conf	logius.nl	Ja	Ja	Ja	Gelijk
www.nrgd.nl	Ja	Nee	nrgd.nl	Nee	Nee	Nee	Beter
www.onderzoeksraad.nl	Ja	Nee	onderzoeksraad.nl	Ja	Ja	Nee	Beter
www.rsj.nl	Nee	Ja	rsj.nl	Ja	Nee	Nee	Gelijk
www.rijksdienstvooridentiteitsgegevens.nl	Ja	Nee	rijksdienstvooridentiteitsgegevens.nl	Ja	Ja	Ja	Beter
www.schadefonds.nl	Nee	Ja	schadefonds.nl	Ja	Ja	Ja	Beter

* In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite' betreft via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB)

Bijlage 2: meting gebruik IV-standaarden bij Gemeenten

Gemeenten 1

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
s-hertogenbosch.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
aaenhunze.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
aalburg.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
aalsmeer.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
aalten.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
achtkarspelen.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
alblasserdam.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
albrandswaard.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
alkmaar.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
almelo.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Ja
almere.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
alphenaandenrijn.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
alphen-chaam.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
ameland.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
amersfoort.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
amstelveen.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
amsterdam.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
apeldoorn.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
appingedam.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
arnhem.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
assen.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
asten.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja
baarle-nassau.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
baarn.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
barendrecht.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
barneveld.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
bedum.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
gemeentebeek.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
beemster.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
beesel.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
bellingwedde.nl	Ja		Ja	Ja	Ja
bergeijk.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
bergen.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
bergen-nh.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
bergenopzoom.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
gemeenteberkelland.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
bernheze.org	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
gemeentebest.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 2

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
beuningen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
beverwijk.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
binnenmaas.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
bladel.nl	Nee		Ja	Nee	Nee
blaricum.nl	Nee		Nee	Nee	Ja
bloemendaal.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
bodegraven-reeuwijk.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
boekel.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
borger-odoorn.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Nee	Nee
borne.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
borsele.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
boxmeer.nl	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee
boxtel.nl	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee
breda.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
brielle.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
bronckhorst.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
brummen.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
brunssum.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
bunnik.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
bunschoten.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
buren.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
bussum.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
capelleaandenijssel.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja
castricum.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
coevorden.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
cranendonck.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
cromstrijen.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
cuijk.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
culemborg.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
dalfsen.nl	Ja		Nee	Nee	Nee
dantumadiel.eu	Nee		Nee	Ja	Nee
debilt.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
defriesemerem.nl	Ja		Nee	Ja	Ja
demarne.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
derondevenen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja
dewolden.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
delft.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
delfzijl.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 3

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
denhaag.nl	Ja		Ja	Ja	Ja
buurthuisvandetoekomst.denhaag.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja
join.denhaag.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja
denhelder.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
deurne.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
deventer.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
diemen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
dinkelland.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
doesburg.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
doetinchem.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
dongen.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
dongeradeel.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
cms.dordrecht.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Ja
drechterland.nl	Ja		Ja	Ja	Nee
drimmelen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
dronten.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
druten.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
duiven.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
echt-susteren.nl	Ja		Nee	Ja	Nee
edam-volendam.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
ede.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
eemnes.nl	Nee		Nee	Nee	Ja
eemmond.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
eersel.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
eijsden-margraten.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
eindhoven.nl	Nee		Nee	Ja	Ja
elburg.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
gemeente.emmen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
enkhuzen.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
enschede.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
epe.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
ermelo.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
etten-leur.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
ferwerderadiel.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
franekeradeel.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
geertruidenberg.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
geldermalsen.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor_OSB.

Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 4

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
geldrop-mierlo.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
gemert-bakel.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
gennep.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
giessenlanden.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
gilzerijen.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
goeree-overflakkee.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
goes.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
goirle.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
gorinchem.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
gouda.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
grave.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
groesbeek.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
portal.groningen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
grootegast.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
gulpen-wittem.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
haaksbergen.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
haaren.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
haarlem.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
haarlemmerliede.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Nee	Nee
hlmrmeer.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
halderberge.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Nee	Ja
hardenberg.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
harderwijk.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
hardinxveld-giessendam.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
haren.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
harlingen.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
hattem.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
heemskerk.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
heemstede.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
heerde.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
heerenveen.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
heerhugowaard.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
heerlen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
heeze-leende.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
heiloo.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
hellendoorn.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
hellevoetsluis.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
helmond.nl	Nee		Nee	Ja	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: <https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor> OSB.

Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 5

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
h-i-ambacht.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
hengelo.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
hetbildt.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
heumen.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
heusden.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
hillegom.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
hilvarenbeek.nl	Ja		Nee	Ja	Ja
hilversum.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
hofvantwente.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
hollandskroon.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
hoogeveen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
hogezand-sappemeer.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
hoorn.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
horstaandemaas.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
houten.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
huizen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
hulst.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
ijsselstein.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
kaagenbraassem.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
kampen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
kapelle.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
katwijk.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
kerkrade.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
koggenland.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
kollumerland.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
korendijk.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
krimpenaandenijssel.nl	Nee		Ja	Ja	Nee
krimpenerwaard.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
laarbeek.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Nee	Nee
landerd.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
landgraaf.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
landsmeer.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
langedijk.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
lansingerland.nl	Nee		Ja	Ja	Ja
laren.nl	Nee		Nee	Nee	Ja
leerdam.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
leeuwarden.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
leeuwarderadeel.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 6

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
gemeente.leiden.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
leiderdorp.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
leidschendam-voorborg.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
lelystad.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja
leudal.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
leusden.nl	Ja		Nee	Nee	Nee
lingewaal.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
lingewaard.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
lisse.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Nee	Nee
littenseradiel.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
lochem.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
loonopzand.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
lopik.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
loppersum.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
losser.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
maasdriel.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
maasgouw.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
maassluis.nl	Ja		Nee	Nee	Nee
maastricht.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
marum.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
medemblik.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
meerssen.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
menameradiel.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
menterwolde.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
meppel.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
middelburg.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
midden-delfland.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
midden-drenthe.nl	Ja		Ja	Ja	Nee
gemeente-mill.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
moerdijk.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
molenwaard.nl	Nee		Ja	Ja	Nee
montferland.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
montfoort.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
mookendam.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
muiden.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
naarden.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
nederbetuwe.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
nederweert.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 7

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
neerijnen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
nieuwegein.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
nieuwkoop.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
nijkerk.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
nijmegen.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
nissewaard.nl	Ja		Ja	Ja	Nee
noord-beveland.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
gemeentenoordenveld.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
noordoostpolder.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
noordwijk.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
noordwijkerhout.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
nunen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja
nunspeet.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
nuth.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
oegstgeest.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
oirschot.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
oisterwijk.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
oldambt.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
oldebroek.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
oldenzaal.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
olst-wijhe.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
ommen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
onderbanken.nl	Ja		Ja	Ja	Ja
oostgelre.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
oosterhout.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
ooststellingwerf.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
oostzaan.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
opmeer.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
opsterland.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
oss.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
zorgpleinoss.nl	Ja		Ja	Nee	Nee
oud-beijerland.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
oude-ijsselstreek.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
ouder-amstel.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja
oudewater.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
overbetuwe.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
papendrecht.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja
peelenmaas.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 8

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
pekela.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
pijnacker-nootdorp.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
purmerend.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
putten.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
raalte.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
reimerswaal.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
renkum.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Nee	Nee
renswoude.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
reuseldemierden.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
rheden.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
rhenen.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
ridderkerk.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
rijnwaarden.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
rijssen-holten.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
rijswijk.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
roerdalen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
roermond.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
roosendaal.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
rotterdam.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
rozendaal.nl	Ja		Nee	Nee	Nee
rucphen.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
schagen.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
scherpenzeel.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
schiedam.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
schiermonnikoog.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
schijndel.nl	Ja		Nee	Ja	Nee
schinnen.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
schouwen-duiveland.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
simpelveld.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
sintanthonis.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
sint-michielsgestel.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
sint-oedenrode.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
sittard-geleen.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
sliedrecht.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
slochteren.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
sluis.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
smallingerland.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
soest.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 9

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
someren.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja
sonenbreugel.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
stadskanaal.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
staphorst.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
stedebroec.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
steenbergen.nl	Ja		Nee	Nee	Nee
steenwijkerland.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
gemeentestein.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
stichtsevecht.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
strijen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
gemeentesudwestfryslan.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
tenboer.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
terneuzen.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
terschelling.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
texel.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
teylingen.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
tholen.nl	Ja		Nee	Nee	Nee
tiel.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
tilburg.nl	Ja		Nee	Ja	Nee
tubbergen.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
twenterand.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
tynaarlo.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
t-diel.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
uden.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
uitgeest.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
uithoorn.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
urk.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
utrecht.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
heuvelrug.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
vaals.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
valkenburg.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
valkenswaard.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
veendam.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
veenendaal.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
veere.nl	Nee		Nee	Ja	Nee
veghel.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
veldhoven.nl	Ja		Nee	Ja	Ja
velsen.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 10

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
venlo.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
venray.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
vianen.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
vlaardingen.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
vlagtwedde.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
vlieland.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
vliissingen.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
voerendaal.nl	Ja		Ja	Ja	Ja
voorschoten.nl	Ja		Ja	Ja	Ja
voorst.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
vught.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
waalre.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
waalwijk.nl	Ja		Nee	Nee	Ja
waddinxveen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
wageningen.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
wassenaar.nl	Ja		Ja	Ja	Ja
waterland.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Ja	Nee	Nee
weert.nl	Ja		Nee	Nee	Nee
weesp.nl	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
werkendam.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
westmaasenwaal.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
gemeentewesterveld.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
westervoort.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
westland.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
weststellingwerf.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
westvoorne.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
wierden.nl	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
wijchen.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
wijdmeren.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
wijkbijduurstede.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
winsum.nl	Nee		Nee	Nee	Nee
winterswijk.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
woensdrecht.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
woerden.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Ja
wormerland.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
woudenberg.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee
woudrichem.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
zaanstad.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Gemeenten 11

Domein	Web		Mail		
	DNSSEC	TLS (ipv4)	DKIM	SPF	DMARC
zaltbommel.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
zandvoort.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
zederik.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
zeevang.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
zeewolde.nl	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja
zeist.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
zevenaar.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
zoetermeer.nl	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
zoeterwoude.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
zuidhorn.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
zuidplas.nl	Ja		Nee	Ja	Nee
zundert.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja
zutphen.nl	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee
zwartewaterland.nl	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
zwijndrecht.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Ja
zwolle.nl	Nee	Ja en conform NCSC	Nee	Nee	Nee
edam-volendam.nl	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
goisemeren.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Nee	Ja	Nee
leek.nl	Ja	Ja en conform NCSC	Ja	Ja	Nee

In het Nationaal Beraad is de ambitie uitgesproken TLS versneld te adopteren op tenminste de zogenaamde transactiesites. Dit zijn sites waar potentieel privacy gevoelige informatie wordt uitgewisseld. Omdat enerzijds moeilijk geautomatiseerd te bepalen is of er sprake is van een dergelijke website en anderzijds de toepassing van TLS ook aan te bevelen is voor louter informatieve websites, wordt de TLS-score voor ieder domein weergegeven. Als eigenaar/beheerder van deze domeinen kunt u doorgeven of het domein een 'transactiewebsite betreft' via: forumstandaardisatie@logius.nl. BFS zal daar vervolgens de resultaten op aanpassen. De resultaten worden 2x per jaar geactualiseerd en vindt u op: [https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor OSB](https://www.forumstandaardisatie.nl/themas/Monitor%20OSB). Van een aantal gemeenten ontvingen wij een tussentijdse update. Zie pagina 28.

Tussentijdse updates

Sinds de meting van eind juli 2016 (gemeenten) en begin september 2016 (overige domeinen) hebben een aantal organisaties hun score (flink) verbeterd. Deze verbetering komt vanzelfsprekend naar voren bij de volgende meting in december 2016, maar wordt daarnaast hieronder al opgesomd. Van een aantal partijen ontving Forum Standaardisatie bovendien een toelichting op het gebruikte domein (bijvoorbeeld wel/geen transactiesite) waardoor bij de volgende meting de scores aangescherpt kunnen worden.

Domein	Wijziging tov juli 2016
bladel.nl	Alles groen behalve TLS
eersel.nl	Alles groen behalve TLS
almelo.nl	Groen voor DNSSEC
amsterdam.nl	Alles groen behalve TLS
bergeijk.nl	Groen op alle mailstandaarden
beverwijk.nl	Groen op alle mailstandaarden
bronckhorst.nl	Alles groen!
deventer.nl	Groen op alle mailstandaarden
dongen.nl	Groen voor DNSSEC
dronten.nl	Groen op alle mailstandaarden
ermelo.nl	Groen op DNSSEC en DKIM
gemeentesudwestfryslan.nl	Groen voor DMARC
goeree-overflakkee.nl	Groen voor SPF en DKIM
harderwijk.nl	Groen op DNSSEC en DKIM
heusden.nl	Groen op DKIM en DMARC
huizen.nl	Groen voor DNSSEC en SPF
moerdijk.nl	Groen voor DKIM en DMARC
mookmiddelbaar.nl	Groen voor SPF
oirschot.nl	Alles groen behalve TLS
olst-wijhe.nl	Groen op alle mailstandaarden
raalte.nl	Groen op alle mailstandaarden
reuseldemierden.nl	Alles groen behalve TLS
schiedam.nl	Alles groen behalve DNSSEC
staphorst.nl	Groen op alle mailstandaarden
vlaardingen.nl	Groen op SPF
vliissingen.nl	Groen op alle mailstandaarden
zaanstad.nl	Groen op alle mailstandaarden
zeewolde.nl	Groen op DNSSEC en DKIM
zeist.nl	Groen voor DKIM en DMARC
	Overige opmerkingen
achtkarspelen.nl	betreft geen transactiesite, dus TLS is in deze weergave niet relevant.
hulst.nl	gemeentehulst.nl is het correcte domein. Dit wordt in december meegenomen
montferland.nl	montferland.info is het correcte domein. Dit wordt in december meegenomen
steenbergen.nl	gemeente-steenbergen.nl is het correcte domein. Dit wordt in december meegenomen
www.rijkswaterstaat.nl	Gebruikt voor de formulieren alvast TLS en is bezig het hoofddomein te voorzien van TLS.